

LIBRIS

We know
books

OLGA CHIȘ

PARTENERIATE DE SUCCES

Școala și comunitatea

PRESA UNIVERSITARĂ CLUJEANĂ

2022

Cuprins

Introducere.....	9
Capitolul 1.	
Noi orizonturi – O fundație cu parteneriate de succes în educație	11
1.1. Despre Fundația Noi Orizonturi.....	11
1.1.1. Calea spre succes începe de la o viziune.....	11
1.1.2. Istoricul drumului spre succes	12
1.1.2. Echipa care anticipează și generează succesul	13
1.1.3. Parteneri strategici	14
1.2. Programe pentru tineri – beneficiari și făuritori ai progresului în comunitate.....	15
1.2.1. Cluburile IMPACT – program românesc exportat la nivel global.....	15
1.2.2. Clubul meseriilor rurale care schimbă poveștile de viață.....	16
1.2.3. Tabăra VIAȚA.....	17
1.2.4. De la Programul „Ucenic Electrician” la Electrician Junior	19
1.2.5. Proiectul „Viitor electrician”	20
1.3. Programe pentru profesorii cu care colaborează fundația	21
1.3.1. Cărți cu scLipici.....	21
1.3.2. Cursuri cu scLipici pentru educatori și învățători	21
1.3.3. Școala de vară cu scLipici	22
1.4. Școlile comunitare – un model de urmat pentru a avea succes.....	23
1.4.1. Ce înseamnă o școală comunitară.....	23
1.4.2. Standardele școlii comunitare.....	23
1.4.3. Practici în școlile comunitare	35
1.4.4. Școala campioană și obiectivele pentru dezvoltare durabilă	40
1.4.5. Școli conectate în comunitate	42
1.5. Resurse educaționale	43
1.5.1. Resurse gata de predat	43
1.5.2. Resurse educaționale experiențiale	44
1.5.3. Resurse pentru învățarea prin serviciu în folosul comunității.....	45
1.5.4. Resurse IMPACT	45

1.5.5. Profesorul „experiențial”	47
1.5.6. Săptămâna Altfel, cu sens.....	50
1.5.7. Școli conectate la comunitate	50

Capitolul 2.

O fundație cu parteneriate de succes în educație	55
2.1. Prezentarea Fundației Roma Education Fund (REF) Romania	55
2.2. Partenerii Fundației Roma Education Fund (REF) România	56
2.3. Proiecte finalizate cu succes în educație	57
2.3.1. Proiectul „Școală după școală – primul pas pentru succesul școlar și profesional” (2010-2013).....	57
2.3.2. Proiectul „Oportunități egale în educație pentru o societate incluzivă” (2010-2013)	57
2.3.3. Proiectul „Tineri romi competitivi cu șanse egale pe piața muncii” (2010-2012)	58
2.3.4. Proiectul „O generație de specialiști romi în domeniul medical” (2010-2013)	58
2.3.5. Programul de formare pentru personalul didactic/ personalul de sprijin	59
2.3.6. Proiectul „Competență, inovare și profesionalism în educație” (ID 105682).....	60
2.3.7. Proiectul „Educație formală și non-formală pentru dezvoltare durabilă în regiunea Centru” (ID 106443)	61
2.3.8. Proiectul „Împreună pentru o viață mai bună” (ID 101343)	63
2.3.9. Programul de Burse Roma Education Fund.....	65
2.3.10. Programul de Burse în Pedagogie – Velux	66
2.3.11. Proiectul „Copiii și părinții romi vor la școală!”	67
2.3.12. Proiectul „Servicii integrate educaționale pentru comunitățile de romi”	69
2.3.13. Proiectul „Creșterea accesului tinerilor romi la învățământul superior”	71
2.4. Calea spre parteneriate de succes	74

Capitolul 3.

Parteneriatul dintre școală și bibliotecă	77
3.1. Biblioteca în comunitate	77
3.1.1. Conceptul de bibliotecă	77
3.1.2. Tipuri de biblioteci	77
3.1.3. Rolul bibliotecilor în comunitate	79

3.1.4. Rolul bibliotecilor în însuflarea dragostei copilului pentru lectură.....	81
3.2. Exemple de parteneriate educaționale realizate între școli și biblioteci ...	82
3.2.1. Parteneriatul educațional „Călătorie în lumea cărților”	82
3.2.2. Parteneriatul educațional „Biblioteca – prietena copiilor”	83
3.2.3. Parteneriatul educațional „Biblioteca – o lume în care visul prinde aripi” ..	85
3.3. Concluzii și direcții de urmat	87

Capitolul 4.

Parteneriatul dintre școală și muzeu	89
4.1. Locul muzeului în comunitate.....	89
4.2. Necesitatea parteneriatelor dintre școală și muzeu.....	90
4.3. Muzeele în contextul legislativ	92
4.3.1. Prevederi legislative referitoare la muzeu și colecții publice	92
4.3.2. Prevederi legislative referitoare la patrimoniul cultural	94
4.4. Repere teoretice despre muzeu în literatură.....	97
4.4.1. Conceptul de muzeu și tipurile de muzeu	97
4.4.2. Funcțiile muzeelor din perspectiva educației.....	98
4.4.3. Muzeul în pedagogia muzeală și pedagogia patrimoniului	98
4.5. Vizita la muzeu	100
4.5.1. Stimularea interesului pentru vizitarea muzeelor.....	100
4.5.2. Reguli în organizarea primelor vizite într-un muzeu	101
4.5.3. Comunicarea în muzeu	101
4.5.4. Un model contextual al învățării în muzeu.....	102
4.5.5. Importanța ghidajului profesionalizat în muzeu	103
4.5.6. Învățarea și activitățile organizate în muzeu	103
4.5.7. Virtualizarea muzeelor	105
4.6. Exemple de bună practică în oferta muzeelor.....	106
4.7. Parteneriate educaționale dintre școli și muzeu.....	110
4.7.1. Parteneriatul educațional „Prietenii lui Alecsandri”	110
4.7.2. Parteneriatul educațional „Farmecul creației”	112
4.8. Concluzii și recomandări	115

Capitolul 5.

Parteneriatul dintre școală și alte instituții culturale	117
5.1. Instituțiile culturale – parteneri ai școlilor.....	117
5.2. Parteneriatele școlilor cu instituțiile de învățământ superior	117
5.3. Parteneriatele școlilor cu teatru, opera și filarmonica.....	118
5.4. Parteneriatul educațional „Sus cortina, pentru toți copiii!”	120

5.5. Concluzii și direcții de urmat	126
---	-----

Capitolul 6.

Parteneriatele școlilor cu fundații și organizații neguvernamentale..... 127

6.1. Contextul legislativ referitor la asociații și fundații	127
6.2. Unele observații asupra parteneriatelor dintre școli, asociații și fundații	128
6.3. Exemple de proiecte ale unor asociații, realizate în beneficiul școlilor	129
6.3.1. Un parteneriat pentru susținerea unor centre de tip „Școală după școală”	129
6.3.2. Proiectul Asociației Române de Permacultură: „Școala din Grădină”	131
6.3.3. Proiectul „Împreună să spunem NU bullying-ului”	133
6.3.4. Proiectul „Școala care ne unește”	134
6.4. Concluzii și direcții de urmat	136

Capitolul 7.

Parteneriate pentru cunoașterea și protecția mediului

realizate între școală și alți parteneri 137

7.1. Aspecte teoretice despre cunoașterea și protecția mediului	137
7.1.1. Reflecții în literatura mondială.....	137
7.1.2. Percepții asupra educației ecologice și educației pentru mediu în spațiul românesc	138
7.1.3. Parteneri în realizarea proiectelor de educație ecologică și educație pentru mediu	139
7.1.4. Educația pentru mediu	139
7.2. Exemple de parteneriate cu tematici din domeniul mediului	141
7.2.1. Parteneriatul educațional „Natura – darul lui Dumnezeu pentru oameni”	141
7.2.2. Parteneriatul educațional între școală și Agenția pentru Protecția Mediului	142
7.2.3. Proiectul „Pași mici pentru o planetă mare și curată”	145
7.2.4. Proiectul „Green Bee”	149
7.2.5. Proiectul „Eco Andrei”	152
7.3. Concluzii și direcții de urmat	161

Bibliografie 163

INTRODUCERE

Această lucrare reprezintă o continuare a exemplificărilor unor parteneriate dintre școli și diverși parteneri realizate în cartea „Școala și comunitatea. Repere teoretice și exemple de bune practici”, publicată la Editura Presa Universitară Clujeană, în colecția Paedagogia.

Cele două lucrări pornesc de la premisa că, pentru o funcționare optimă a localităților ca „veritabile comunități”, este nevoie de o permanentă colaborare între membrii ei pentru realizarea unor scopuri comune și pentru dezvoltarea reală, cu sens a comunității. Parteneriatele educaționale au fost considerate o modalitate eficientă prin care se realizează colaborarea între membrii comunității, la nivel individual și la nivel de grupuri.

Scopul acestor lucrări este de a oferi modele de bune practici care pot fi valorificate în contexte de învățare. Diversitatea exemplilor oferă o premisă valoroasă pentru aplicațiile profesorilor în educație. Conținuturile prezentate îmbină abordări teoretice cu exemple practic-aplicative. Structura lucrării încorporează șapte capitole

În primul capitol „*Noi orizonturi – o fundație cu succes în educație*”, am selectat proiecte de dezvoltare instituțională și comunitară, în care am evidențiat rolul partenerilor în derularea activităților organizate la nivelul unităților de învățământ.

Rezultatele proiectelor prezentate sunt cuprinse la sfârșitul acestui capitol.

Conținutul capitolului al doilea, „*O fundație cu parteneriate de succes în educație*”, încorporează proiecte cu impact în societate, și oferă informații dintr-o arie tematică de interes pentru comunitate, în deosebi pentru comunitățile dezavantajate.

În capitolul al treilea, „*Parteneriatul dintre școală și bibliotecă*”, am acordat atenție clarificării conceptului de bibliotecă și clasificării bibliotecilor. După prezentarea rolului bibliotecilor în comunitate și în orientarea copilului înspre lectură, am prezentat mai multe exemple de parteneriate educaționale realizate între școli și biblioteci.

În capitolul al patrulea, *„Parteneriatul dintre școală și muzee”*, am acordat un spațiu larg aspectelor teoretice referitoare la muzee, pedagogia muzeală și pedagogia patrimoniului, tematică puțin abordată în literatura din domeniul științele educației, din România. La începutul capitolului, am subliniat locul muzeului în comunitate și necesitatea realizării parteneriatelor dintre școală și muzee. Pentru a înțelege modul de organizare a muzeelor din România, am prezentat anumite prevederi legislative privitoare la muzee, colecții publice și patrimoniul cultural.

În partea a doua a capitolului, sunt prezentate aspecte referitoare la organizarea unei vizite la muzeu: stimularea interesului, reguli care ar trebui respectate la organizarea primelor vizite la muzeu, comunicarea în muzeu, învățarea și activitățile organizate în muzeu, ghidajul profesionalizat în muzeu, virtualizarea muzeelor. La finalul capitolului, sunt prezentate exemple de bune practici în oferta muzeelor și parteneriate educaționale dintre școli și muzee.

În capitolul al cincilea, *„Parteneriatul dintre școală și alte instituții culturale”* sunt incluse o serie de informații referitoare la instituțiile culturale care pot deveni parteneri ai școlilor și o serie de activități care ar putea fi organizate împreună cu acestea. La finalul capitolului am prezentat un exemplu de parteneriat educațional.

În capitolul șase, *„Parteneriatele școlilor cu fundații și organizații neguvernamentale”*, regăsim o succintă prezentare a contextului legislativ, referitor la asociații și fundații și unele observații asupra parteneriatelor dintre școli, asociații și fundații. În partea a doua a capitolului, am prezentat mai multe exemple de proiecte ale unor asociații, realizate în beneficiul școlilor.

În capitolul șapte, *„Parteneriate pentru cunoașterea și protecția mediului realizate între școală și alți parteneri”*, am prezentat un ansamblu de informații despre cunoașterea și protecția mediului, extrase din literatura referitoare la educația pentru mediu. După detalierea unor aspecte relevante în realizarea educației pentru mediu, am prezentat exemple de parteneriate cu tematici din domeniul mediului.

CAPITOLUL 1.

Noi orizonturi – O fundație cu parteneriate de succes în educație

1.1. Despre Fundația Noi Orizonturi

1.1.1. Calea spre succes începe de la o viziune

Drumul Fundației Noi Orizonturi spre succes a pornit și se continuă de la o viziune asupra societății, și este considerat: un „sol fertil” în care copii și tinerii „își împlinesc potențialul și îl folosesc pentru dezvoltarea comunității și lumii în care trăiesc.” Viziunea aceasta este construită pe baza unor credințe clar delimitate: încrederea în „puterea transformatoare a educației experiențiale” și în „capacitatea educatorilor și a liderilor din organizații și comunități de a sprijini tinerii să devină mai buni, mai puternici, mai înțelepți” (FNO, 2021g).

Calea spre succes se bazează pe modele inovative de educație prin experiență în contextul cărora copiii, elevii și tinerii între 11 și 19 ani își desăvârșesc propria personalitate, „devin mai implicați, mai responsabili și mai încrezători în forțele proprii”, „dobândesc valori, atitudini și abilități” utile pentru viață, reușind să dezvolte comunitatea și lumea în care trăiesc (FNO, 2021g).

În calea spre succes, copiii și tinerii sunt în centrul comunității în care trăiesc și întreaga comunitate este preocupată să sprijine educația lor. În proiectele concepute și implementate de fundație în folosul comunității, tinerii sunt provocați „să privească în jur, să identifice probleme și să găsească, singuri, căi de rezolvare a lor”, trăind astfel sentimentul de responsabilitate pentru comunitatea în care trăiesc (FNO, 2021g).

În activitățile organizate în comunitate și în contextele oferite de fundație, tinerii devin capabili să-și susțină opiniile cu argumente, să ia „decizii în favoarea celor din jur”, sunt „pregătiți să își asume un rol activ, cu încredere în forțele proprii, încrezători că împreună pot produce schimbare”.

În contextul acestor activități, tinerii încep să înțeleagă evoluția propriului proces de dezvoltare personală, conștientizează rolul voluntariatului în învățare și în pregătirea lor pentru activitățile profesionale viitoare (FNO, 2021g).

1.1.2. Istoricul drumului spre succes

Drumul spre succes a pornit dintr-un loc – Lupeni și de la doi oameni: Dana și Brandi Bates care au înființat Fundația Noi Orizonturi în anul 2000. Succesul a fost construit prin atragerea unor oameni care doresc să se implice în a realiza ceva important pentru comunitate și prin stabilirea unor obiective provocatoare, astfel în anul 1999, la Straja, a fost realizat primul curs de frânghii din România, cu ajutorul fondatorilor și cu voluntari care au fost coordonați de Project Adventure USA. Tot la Straja a fost organizat și primul *Curs VIAȚA pentru Animatori Centre de Vacanță*, care pregătește în fiecare an cel puțin 15 persoane (FNO, 2021f).

Un an proiect inedit a fost lansat în anul 2002: înființarea primului club IMPACT, denumit atunci Kaisen. În anul următor s-a realizat un serviciu în folosul comunității, care poate părea banal (amenajarea unei toalete ecologice în Munții Retezat), dar care a determinat conștientizarea faptului că IMPACT ar trebui să devină „un model replicat la scară mare”. Prin urmare, în Valea Jiului, în anul 2004, s-au deschis primele 15 cluburi IMPACT prin intermediul unui grant internațional (Youth Foundation) (IYF) cu scopul de replica modelul IMPACT (FNO, 2021f).

În momentul în care fundația a vizat o extindere mai amplă a proiectelor în comunitățile din România, s-a constatat nevoia unor manuale, astfel în anul 2005 a fost scris primul Manual IMPACT și primul Curriculum IMPACT. În anul următor, modelul IMPACT a fost replicat în România în parteneriat cu Biserica Ortodoxă printr-un grant (International Orthodox Christian Charities/ United States Agency for International Development). Au fost deschise 18 cluburi în 10 județe. În anul 2007, rețeaua IMPACT a ajuns la 145 de cluburi cu sprijinul unui grant oferit de NOKIA/ International Youth Foundation. A început programul „Romania Semester Abroad”, prin care studenți de la Colegiul Northwestern au studiat în România. S-a deschis la București un birou al Fundației Noi Orizonturi (FNO, 2021f).

În anul 2007, în județul Cluj, s-au înființat primele 50 de cluburi IMPACT, iar în municipiul Cluj-Napoca s-a deschis un birou. În anul 2009 a fost introdus antreprenoriatul social în programul IMPACT, cu ajutorul unui

grant (Youth in Action). În anul 2010 s-a format prima comunitate de antrenori (traineri) IMPACT. Fundația colaborează în acel moment cu 40 de formatori pregătiți să livreze cursuri centrate pe metode experiențiale. La Straja a fost organizat primul curs VIAȚA pentru Animatori centre de vacanță. Anual se pregătesc cel puțin 15 persoane pentru a fi animatori (FNO, 2021f).

În anul 2011, la Băile Tușnad, a fost organizată prima tabără VIAȚA și un curs de frânghii la joasă și mare înălțime. În anul 2013, modelul IMPACT a fost replicat la nivel internațional, în parteneriat cu Fundația World Vision. VIAȚA Tușnad a primit premiul „Ersre Social Innovation”. În anul 2014 a fost lansat modelul de antreprenoriat SKYE, implementat ulterior la nivel internațional împreună cu Fundația World Vision (FNO, 2021f).

În anul 2015 a fost inaugurată în orașul Vulcan, pe valea Jiului, o sală de cățărare „Fără limite”, un proiect social inițiat de un voluntar american. Programul „Romania Semester Abroad” a fost votat în SUA și a fost inclus în top 10 al programelor de educație din străinătate. În anul următor, ca urmare a campaniei de advocacy întreprinsă de Fundația Noi Orizonturi, Ministerul Educației a modificat modul de implementare a programului „Școala Altfel”. În acest an a început un curs de frânghii la Câmpul lui Neag, în Valea Jiului și a fost lansat proiectul „Școli conectate la comunitate”. A fost organizată ediția I a Conferinței „Arhitectii Educației” în care s-a urmărit să se ofere celor interesați de educație „informații, idei, instrumente și procese eficiente de muncă”.

1.1.2. Echipa care anticipează și generează succesul

Pentru a reuși în conceperea și realizarea proiectelor, în găsirea resurselor și în mobilizarea oamenilor pentru realizarea scopurilor și obiectivelor este nevoie de oameni competenți, dedicați și responsabili, care înțeleg și acționează ca o echipă. Echipa de la Fundația Noi Orizonturi este formată din mai multe astfel de persoane: fondatorul & directorul executiv, directori (directorul operațional, directorul New Horizons Foundation – USA), coordonatori (coordonatorul programelor de formare și dezvoltare, coordonatorul resurselor educaționale, coordonatorul programului „Clubul familiei”), manageri (managerul proiectului „Școli conectate la comunitate”, managerul financiar, managerul proiectului „Credoimpact”, managerul rețelei cluburilor IMPACT, managerul programului VIAȚA), asistenți (asistentul managerului, asistentul proiectului „Școli conectate la comunitate”),

specialiști (specialistul în programe educaționale și mentorat, specialistul educațional, specialistul IT), *community relations officer* (traducerea autorului: ofițerul de relații cu comunitatea) (FNO, 2021h).

1.1.3. Parteneri strategici

Pentru implementarea unor proiecte cu anvergură mare este nevoie de parteneri puternici, care înțeleg viziunea fundației și au disponibilitatea să contribuie la realizarea proiectelor. Fundația Noi Orizonturi are mai mulți parteneri strategici care au oferit sprijin financiar și împreună cu care a dezvoltat mai multe programe care au înregistrat succese. Acești parteneri sunt: Ministerul Educației Naționale, World Vision International, Fundația C.S.Mott (SUA), Generali România Asigurare Reasigurare S.A, Magazinele Lidl, PEPCO România, Romanian-American Foundation (RAF) (FNO, 2021j).

Ministerul Educației Naționale este un partener cu care fundația a colaborat pe o perioadă de peste 15 ani: în implementarea la nivel național a programului IMPACT; în promovarea din anul 2016 a noii metodologii de organizare a săptămânii „Școala Altfel”; în realizarea ghidului pentru implementarea săptămânii „Școala Altfel” (FNO, 2021j).

World Vision International este partenerul internațional principal care, din anul 2013, a promovat modelul educațional IMPACT și a contribuit la înființarea cluburilor IMPACT în 10 țări (Armenia, Australia, Albania, Burundi, Bosnia, Georgia, Cambodgia, Irak, Palestina, Nepal.). Împreună cu această organizație, fundația a adaptat un program educațional pentru tinerii de 16-25 ani după „*Skills and Knowledge for Youth Economic Empowerment*” (SKYE) (traducerea autorului: „Abilități și Cunoștințe pentru Abilitarea Economică a Tinerilor”). Acești tineri care vor intra pe piața muncii sunt pregătiți prin acest program pentru a-și construi o viață mai bună și să participe în mod activ la dezvoltarea comunităților din care fac parte. În 2017, curriculumul acestui program a fost evaluat de către *Child and Youth Finance International* (traducerea autorului: Finanțarea Internațională a Copilului și Tineretului) și a primit „*Full Endorsement*” (traducerea autorului: Aprobare deplină). În țările în care are birouri, această organizație a recomandat Programul IMPACT ca program cheie pentru dezvoltarea copiilor și adolescenților (FNO, 2021j).

Fundația C.S.Mott (SUA) a sprijinit Fundația Noi Orizonturi din anul 2016 în construirea rețelei de școli comunitare, în programul „Școli conectate la comunitate”. Mott Foundation, înființată în 1926 în Flint, Michigan, are

birouri în trei țări și colaborează cu organizații situate pe toate continentele (FNO, 2021j).

Fundația Noi Orizonturi a fost susținută de *Generali România Asigurare Reasigurare S.A.*, în programul „Cercul Siguranței în comunități vulnerabile”, destinat adulților din viața copilului (părinți, educatori, profesori) (FNO, 2021j).

Magazinele Lidl au organizat campanii de donații de la casele de marcat din anul 2016 și au contribuit și cu resurse financiare proprii. Lidl a lansat o nouă campanie care s-a derulat în lunile ianuarie-martie din anul 2017 pentru a susține programul educațional IMPACT (FNO, 2021j).

PEPCO România a susținut dezvoltarea tinerilor și a școlilor comunitare. În anul 2019, împreună cu Fundația Noi Orizonturi, a construit programele „VIAȚA la Țară cu PEPCO România” și „Lider de meserie” (FNO, 2021j).

Romanian-American Foundation (RAF) a sprijinit din anul 2010 replicarea la nivel național a modelului educațional IMPACT și dezvoltarea organizațională a fundației. RAF a co-finanțat programul GreenIMPACT, care cuprinde o rețea de cluburi destinate voluntariatului care au fost deschise exclusiv în localitățile care dispun de potențial eco-turistic, cu scopul de a iniția și implementa proiecte de valorificare și de conservare a patrimoniului natural și cultural (FNO, 2021j).

1.2. Programe pentru tineri – beneficiari și făuritori ai progresului în comunitate

Programele fundației, dedicate tinerilor, au fost organizate sub deviza „Implică-te și tu!” cu scopul de a mobiliza membrii comunităților în educația tinerilor. Aceste programe implementate de fundație vizează să aducă beneficii tinerilor din diverse state din întreaga lume. Până în prezent, în România, 43700 de elevi au beneficiat de aceste programe și au dobândit o serie de competențele necesare pentru viață. Fundația și-a propus ca până în anul 2025, 500000 de copii, elevi și tineri din România să fie beneficiarii unor contexte relevante de învățare (FNO, 2021d).

1.2.1. Cluburile IMPACT – program românesc exportat la nivel global

Fundația Noi Orizonturi a sprijinit de mai mult de 18 ani dezvoltarea profesională a profesorilor pentru ca ei să poată crea, pentru copii și tineri, contexte de învățare relevante, semnificative pentru ei și pentru societatea în

care trăiesc. Profesorii care fac parte din cluburile IMPACT învață să se dezvolte, să realizeze activități și proiecte autentice pentru elevi, să le ofere elevilor „provocări memorabile” care au ca efect formarea caracterului și dezvoltarea competențelor pentru secolul XXI. Programul IMPACT este singurul program românesc care a fost exportat la nivel global. La nivel mondial există peste 600 de cluburi IMPACT, în 26 de țări situate pe 5 continente. Au fost realizate peste 2300 de proiecte și există 1000 de lideri IMPACT. De acest program au beneficiat 17.000 de elevi (FNO, 2021b).

1.2.2. Clubul meseriilor rurale care schimbă poveștile de viață

Acest program dezvoltat la nivel național sub deviza „Schimbă povestea copiilor din mediul rural!” și este adresat elevilor din mediul rural. Programul a pornit de la mai multe constatări referitoare la elevii din mediul rural; 23% dintre ei abandonează școala pe parcursul ciclului primar și ciclului gimnazial; 30% dintre ei nu se înscriu la evaluarea națională; 44% dintre ei sunt „expuși riscului de sărăcie sau excluziune socială” (FNO, 2021i).

Scopul programului este de a educa tinerii în vederea asigurării viitorului satului românesc, astfel ca ei să aprecieze comunitatea și propria persoană, să fie pregătiți printr-o învățare relevantă pentru un viitor sustenabil în satul lor, să conducă și să producă anumite „schimbări pozitive în comunitățile în care trăiesc” (FNO, 2021i).

Obiectivele programului pentru elevi sunt următoarele: cunoașterea, aprecierea și valorificarea patrimoniului natural și cultural al locurilor în care s-au născut; dezvoltarea abilităților adecvate pentru secolul XXI (comunicare, creativitate, activism civic, design-thinking, utilizarea tehnologiilor digitale); formarea tinerilor ca agenți ai schimbării în comunitățile lor; redescoperirea valorii unor meserii care au legături strânse cu „moștenirea culturală și naturală a comunității” (FNO, 2021i).

Meseriile rurale. În acest program se acordă atenție unor „meserii tradiționale rurale”, dar care sunt apreciate de către fundație ca „valoroase pentru viitor”: grădinar, culegător de floră spontană, ghid de natură, ghid de cultură, curator simboluri rurale, jurnalist culinar, organizator de șezători, designer de produse textile, organizator vânzatori de comori (FNO, 2021i).

Pentru implementarea acestui program au fost invitați să se implice și mobilizați prin sloganuri și exemple ale unor modalități de implicare: primarul, profesorii, ONG-urile, bibliotecarii, specialiștii locali, adulții care doresc să lucreze cu copii. Toți membrii comunității sunt solicitați să conștientizeze rolul

pe care îl dețin în comunitate („Sunt primar ...”; „Sunt profesor ...”; „Sunt ONG-ist, bibliotecar, specialist local ...”; „Sunt adult și vreau să lucrez cu copii ...”) și responsabilitățile care sunt asociate acestui rol (FNO, 2021i).

Fiecare categorie menționată anterior se poate implica mai mult în educarea copiilor și tinerilor din comunitate, extinzându-și activitatea de la propria locuință sau proprietate, de la locul de muncă, la comunitate. Se preconizează astfel extinderea influenței membrilor comunității într-un spațiu mai larg, cel al comunității. Mobilizarea se face prin sloganuri: „Deschide noi orizonturi copiilor din comuna ta!” (adresat primarului), „Deschide noi orizonturi copiilor din școala ta!” (destinat profesorilor); „Deschide noi orizonturi copiilor din comunitatea ta! (destinat ONG-urilor, bibliotecarilor, specialiștilor locali); „Deschide noi orizonturi copiilor noștri! (destinat adulților care doresc să lucreze cu copii) (FNO, 2021i).

Prin lărgirea orizontului fiecărui membru al comunității, fundația indică direcțiile posibile de implicare:

- primăriile să aloce fonduri pentru administrarea școlii, dar și să se implice în „strategia de dezvoltare a generațiilor următoare de locuitori ai satului/comunei”;
- profesorii să adapteze obiectivele de învățare din școala rurală la perspectivele de dezvoltare ale tinerilor din comunitate; să identifice ce se poate face în comunitate, prin valorificarea oportunităților și a resurselor, pornind de la oportunitățile generate de probleme;
- membrii comunității să fie preocupați și responsabili pentru a le oferi copiilor „oportunități de reconectare cu valorile comunității în care s-au născut, să-i ajute să descopere lucrurile unice de acasă”.

În proiect se subliniază că membrii comunității (părinți, unchi, bunici, vecini) pot prelua „roluri de mentori, ghizi de învățare, îndrumători și să completeze oferta educațională a școlii rurale, sărăcită în ultimii ani” (FNO, 2021i).

Ca urmare a promovării programelor și a conștientizării valorii lor, începând cu anul școlar 2021-2022, fundația a constatat că „peste 100 de comunități au folosit deja activitățile din clubul meseriilor rurale” (FNO, 2021i).

1.2.3. Tabăra VIAȚA

Acest proiect are ca scop pregătirea mai bună a tinerilor pentru viață. Programul este dedicat adolescenților cu vârsta de 12-19 ani, dar există și oferte pentru copiii mai mici și pentru părinții lor. Programul se desfășoară pe

parcursul a 6 zile și 5 nopți, în tabăra VIAȚA, în timpul verii, în localitatea Straja din județul Hunedoara și în Băile Tușnad din județul Harghita (FNO, 2021x).

Echipa de facilitatori din acest program este formată din profesioniști bine pregătiți, devotați muncii lor, creativi și distractivi. La acest program, în ultimii 20 de ani, au participat peste 10.000 de tineri. Acest program a fost susținut de mai mulți parteneri: Enel, PEPCO, Tenaris Silcotub, Cez Grup (FNO, 2021x).

În această tabără de „aventură pentru o viață” se realizează educația prin aventură, dar în condiții de siguranță pentru participanți, politica programului vizând „0 accidente” în cele „6 zile pentru devenire” (FNO, 2021x). Se urmărește crearea unui mediu fizic și emoțional care le oferă participanților condiții pentru trăirea sentimentului de încredere în sine, precum și încredere în ceilalți, necesar în acest program și în afara lui. Prin intermediul acestui program, tinerii sunt sprijiniți „să devină cetățeni responsabili, de încredere, integri și perseverenți, capabili să contribuie la propria lor dezvoltare și la binele comun” (FNO, 2021x).

În activitățile în aer liber din tabără, se organizează cursuri de frânghii, escaladă, drumeții, jocuri, concursuri, orientare turistică, ateliere de arts & crafts. Elementele acestui curs au fost proiectate și dezvoltate în funcție de standardele impuse de *Association for Challenge Course Technology (ACCT)*, de către cel mai bun inginer în domeniul cursurilor de frânghii din organizația *Project Adventure* din SUA. Activitățile au fost dezvoltate și îmbunătățite pe parcursul mai multor decenii de către experți în educația prin aventură. Cursul este structurat pe etape în care sunt incluse diverse activități. După fiecare activitate urmează o discuție cu participanții pentru ca aceștia să reflecteze asupra ceea ce au învățat (FNO, 2021x).

Activitățile din tabăra VIAȚA de la Straja sunt grupate în:

- *Curs de frânghii la înălțime* (săritura pe platformă, săritura lui Iacob, săritura acrobatului, centripetul, mersul pisicii, veverița zburătoare) (FNO, 2021x);
- *Curs de frânghii la joasă înălțime* (mersul pe cablu, trecătoarea Nitro, bușteanul, labirintul, căzătura de încredere, zidul, pânza de păianjen) (FNO, 2021x);
- *Curs de escaladă* (cățărare pe o stâncă înaltă de 20 m, amenajată pentru escaladă, dar și coborâre în siguranță) (FNO, 2021x);
- *Curs de orientare turistică* (orientare în pădure, fără semnal GPS, cu harta și busola; traseu cu surprize și mistere) (FNO, 2021x);